

„Народ“ излази сваког дана по подне.

Штампариа се налази у Фришковој улици бр. 20.

Власник

КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке не плаћају се по погодби.

Редакција је у савезу Фришковој бр. 20

Гласиле уредника
ДРАГ. С. ГОГИЋ

Један немачки глас

У Швајцарској су објављени главни одломци из говора посланика социјалистичке мањине, Штребела, који је он држао у Пруском Ландагу, а који није објављен ни у једним немачким новинама. Штребел је рекао ово:

»Ми ћемо брзо имати мир, ако хоћемо од Пруске да начинимо збиља државу, која може да се уброји у цивилизоване државе.

»Фон Хајдебрант, вођа најјаче странке у Пруској, говорио је јуче против мира са уступцима и за мир насиља. Фон Хајденбрант је шеф странке, која има пресудни утицај у нашој администрацији а која нарочито стоји у врло интимним односима са војним властима. Како можемо ми мислити да ћемо имати успеха са нашим предлозима, кад је једна таква странка господар у Пруској као и у осталој царевини?

»Влада ради на миру са уступцима, то је истина, али само речима. А војна власт баца сву своју снагу на терације у корист мира са анексијама. Све то даје маха веровању да владини покушаји нису искрени.

»Реакционарни пруски режим је најчвршћи ослонац нашег милитаризма и нашег империјализма, коме ми, може се слободно рећи, дугујемо за овај страхан рат.

»Фон Хајдебрант с правом каже, да је тежина наше ситуације у јулу изазвала пројекте о изборној реформи. Тај пројекат је последица пропасти нашег сумаренског рата и великог искрцавања америчких трупа. Ако Хајдебрант каже, да је тежина у Рајхстагу злоупотребила кризичну ситуацију земље ми му одговарамо:

— Ко је бацио земљу у ову ситуацију? Лакомисленост немачке владе и странака охрабрили су Аустроугарску да упути Србији онај нечувени ултиматум — нека се то зна!

У том тренутку председник упућује говорника на ред.

»Ако би пруски милитаризам триумфовао, наставио је Штребел, онда се мисли, да би се могло брзо свршити са демократском струјом. Али ја мислим, да се господи у томе јакно варају. Сам народ ће се ставити против удурма оних са десница, из центра и националних либерала.

»Док анексионисте и империјалисте могу да се одају свима својим методама, ми независни, не можемо да сазовемо ни један збор, јер то не допушта председник полиције.

»Ви једино хоћете да наметнете свету вашу политику насиља! Ви данас рачунате да можете бацити на западни фронт милион и по људи појачања, да пробијете и да се после смејете свакој врсти споразума са вашим непријатељима.

»У ствари зашто код нас и постоји идеја о миру са уступцима? Зато, што се зна да се не могу да савладају несавадљиве економске тешкоће, које нас даве, осим ако се споразумемо са противником.

»А како, с друге стране, Немци рачунају да ће моћи владати, после једног насилног мира? Како они мисле да ће се моћи одупрети у једном другом пунском рату, који ће неизоставно избити?

Ја не тражим револуцију на силу; она ће избити и сама када се сложе потребни услови. А ове услове ви стварате, продужујући рат.

»Ко би од вас раније веровао, да ћемо ми годину дана водити сумаренски рат, без осетног резултата? (Узвизици: Оставите то Хинденбургу!)

Посланик Хофман довикује:

»Све те жртве народ подноси!»

Штребел је завршио:

»Није Хинденбург једини који треба да одлучује да ли треба водити рат и докле. То је ствар народа и његовог представништва! (Ларма.) Наши војни кругови хоће анексије. То се зна у иностранству и због тога нас се гнушају.

Иностранство има права да од Немачке тражи економске гаранције. (Ларма.) Војнички исподи за време рата и ултиматум Србији то потпуно доказују. Иностранство никада неће имати поверења према нашој влади, док се она наслања на средишње, које деле мишљење фон Хајдебрантово.

Иностранство нема никаквог поверења према немачком милитаризму, који се, од увек опирао арбитражи и разоружању.

Немачки народ неће више да буде париа. Он хоће мир са човечанством, као слободни народ, који сам себи пише своју судбину.»

ЕНГЛЕСКИ СУД

—:—

Лондон. — Званични енглески недељни преглед о војној ситуацији говори о намераваној аустро-немачкој офанзиви у Француској, која данас још није отпочела. Немци се правдају да је томе узрок рђаво време. Својим тврђењем, да ствар савезника стоји рђаво и да ће немачке трупе, претете са источног фронта на западни, одлучити рат, они гледају да створе атмосферу, која би присилила Споразум на брзо закључење мира.

Овим су они хтели да подигну опали морал код својих трупа, али ће се немачки народ горко разочарати, кад дозна колико још дивизија стоји Немачкој на расположењу. Још од почетка лета Немци непрестано превлаче своје трупе са источног фронта на западни и попуњују огромне губитке. Кад би они довели и све своје дивизије, опет би Савезници били бројно јачи. Немци већ одавно употребљују руски фронт за одморште својих вазурених јединица.

Ако се одлуче на офанзиву најмање зло, које их може снаћи, то је: да више неће имати трупа за пренос из Русије у Француску. Они су се већ обратили Аустроји и затражили њену сарадњу.

МАЂАРИ О АУСТРИЈИ

Црих. — »Рајхспост« са општава један чланак мађарског листа »Аз Ешт«, у коме се о Аустрији вели ово:

»Наш највећи непријатељ, стара Аустрија — пошто није имала никакву успеха у своје ровењу против нас — сада је отпочела отвореном и систематском борбом. По бечком ваздуху — скроз засићеном сираком Аустрије, која се почела већ да распада —

не лете тигре већ погрдне рече и клевете. Сад је опет једна аустројска совуљага учинила неко тобожње откриће за своје красно друштво, како тобож није погинуло много мађарских војника, али да их је за то необично много заробљено. Кад би то било зроста у ствари, ми би од среће и задовољства удрили у плесак, јер у свету је много потребнија здрава и племенита крв мађарска, него аустројска. Али то боли, што је Угарска несразмерно много изгубила у мртвима и заробљенима, и то захваљујући аустројским војсковођама. Баш ови огромни губитци налажу нам да створимо своју самосталну војску, коју ће водити мађарски виши официри, а не наши непријатељи. Осим тога, морају се на свима пољима организовати мађарски интереси.

Нашем народу, од детета па до старца, мора се јасно представити, да ми са Аустријом више не можемо живети

У ПОРТУГАЛИЈИ

Одогађајима у Португалији, који још нису расветљени, до сада се знају ови детаљи:

Партија републиканских унитариста, чији је шеф Брито Камахо бивши директор јурнала »Ла Лукта«, потпомогнута скоро целокупним Лисабонским гарнизонам, организовала је против дотадашње владе оружану побуну последњих дана месеца новембра. Влада, чији је председник био Алфонсо Коста, са трупама које су јој остале верне, водила је против побуњеника борбу 48 сати, али је претрпевши пораз, морала ипак да поднесе оставку.

Председник републике Бернандино Махадо уважио је оставку владе, а нови кабинет је образовао командант побуњеника Сидонио Пез, бивши министар у неколико републиканских кабинета и бивши посланик португалски у Берлину од 1912. до 1916. године, односно до момента када је Немачка објавила рат Португалији. Поред њега нарочито су се истакли у побуни: пуковник Речадас, бивши ађутант последњег монарха португалског, краља Мануела, и прослављени јунак из сјајних борба у Мозамбику; и Суарец Бранко, бивши министар финансија у неколиким ројалистичким кабинетима. Њих тројица су са својим пријатељима образовали тако звану »провизорну« владу, назвавши је тако због тога, што је на савезу и ведрларментарним путем дошла на власт.

Дотадашња влада, која је у парламенту имала апсолутну већину, била је на управи већ годину дана. Она је била гот-

у заједници, јер она жели напуштину пропаст и хоће да нас тотално руинише. Ми немамо према Аустријанцима више никаквих обавеза нити дужности. Грдна је штета за сваки залагај хлеба, који им дајемо, штета за сваку пару коју плаћамо за њихове бедне индустријске производе. Не треба више да посеђујемо аустројске санаторијуме, јер се од сваке паре, коју тамо однесемо праве куршуми који ће бити испалени на нас. А сваки залагајем, који њима дајемо, товамо нашега непријатеља, да своју исхрану свугу употреби против нас. И ако има извећу нас супротности, треба ипак у једноме да смо сви сложни и јаки као клисура о коју ће се аустријска лобања разирскати, иначе ће подмукли аустројски напади ипак постићи свој циљ. Када би нас Аустрија победила, то би значило много већу срамоту од икаквог пораза и гору од смрти, јер, то би било и нечасно.»

пуно хомогена, и образована из демократске странке, којој шеф министар председник Коста.

Тврди се да се узроци побуне били чисто унутрашње природе, између осталог то, што је бивши председник владе Коста завео и сувише велику стегу и постао нека врста диктатора, то је једно, а друго: оскудница у намирницама и тешко економско стање широких народних маса. Верује се да питање о учешћу Португалије у рату није имало никаквог утицаја на ову крваву авантуру. Нови господар ситуације, Сидонио Пез, полазећи, са своје дотадашње дужности, из Берлина у Португалију, дао је уз пут у Паризу један интервју сараднику »Матена«, у коме се изражавао са највећом опорношћу против Немачке и њене владе. Он важи као поштен и честит човек и убођен републиканац.

У својој прокламацији нова влада је објавила, да се оружаном руком марала подићи за спас републике, која је егзистенција била угрожена једном бедном владом, састављеном готово искључиво од монархиста. Нариком је том приликом нарочито и категорички нагласила, да остаје истрајно и верно уз своје савезнике.

Републиканска гарда и марина остале су биле верне влади. Два дана су крстариле »Васко де Гама« и детројер »Гвадијана« бомбардовале постојеће републиканске. Но чим су побуњеници дошли на власт, борбе су обустављене, а нова се влада потпуно комплетира-

да, претворивши се из »про-
визорне« у »народну« владу.

И ако је у првој својој про-
кламацији Сидонио Паез на-
рочито наглашио и то, да ће
председник републике остати
на своме месту, из чега се мо-
гло закључити да ће се на о-
волико догађаја већ заврши-
ти, ипак је ускоро после то-
га председник републике ухап-
шен, парламенат распуштен,
а Паез је постао од председ-
ника владе нека врста дикта-
тора, узевши у своје руке све
министарске портфеље. Једи-
но је министарство војно ван
његове управе, и шеф му је
пуковник Алвес Разада.

Лисабонски митрополит и ви-
ше владика, које је прошла
влада била протерала, добили
су допуштење да се врате из
прогонства. Сви изузетни за-
кона укннути су, између којих
и прописи који су сужавали
слободу штампе.

Припремљена је амнестија
за све пратворенике и еми-
гранте политичке.

Нова влада је изразила же-
љу за дефинитивну победу
против непријатеља слободе и
поздравила португалске трупе
које се боре у Француској и
у Африци.

ОРГАНИЗАЦИЈА ЧЕХА

Париз. — Јављају из
Берна, према вестима
што их је 15. о. м. при-
мио из Беча немачки
лист »Франкфуртер Цај-
тунг«, да су чешки ли-
стови објавили три ап-
пела, у којима се позива
део чешки народ да
се потпуно уједини у
народ-политичкој бор-
би. Један апел издало
је удружење чешких
књижевника и уметни-
ка, други професори
прашког универзитета
и виших школа у Прагу
и Берну и, најзад, трећи
чешке националне пар-
тије. У последњем се
позивају све чешке ор-
ганизације, које су до
сада постојале и радиле
одвојено и растурено,
да се договоре и сложе
ради заједничке сарад-
ње. Трећи је апел пот-
писало и удружење че-
шких индустријалаца,
позивајући Чехе да на
привредном пољу раз-
вију што је могуће ви-
ше своју предузимљивост
и иницијативу у
словима.

»Народни Листи« об-
јављују чланак др. Кра-
маржа, у коме се исти-
че да Чеси треба да
буду потпуно приправ-
ни на све, на победу
своје националне идеје
и својих тежњи за сло-
бодом, као и на још
огорченију борбу него
што се икада раније
водила. За последњи
случај Чесима је по-
требна што потпунија
и чвршћа организаци-
ја свих њихових снага.
На завршетку тога члан-
ка др. Крамарж пред-
лаже уједињење и фу-
зију свих политичких
снага Чешке, Маравске
и Шлезеје у једну је-
дину народну партију.

СЛОГА У БОРБИ

Цирих. — Бечки листови
бесне због стварања чешко-
словачке легције у Француској.
»Наје Фраје Пресе« пише да
би сви Чеси у Аустрији мо-
рали протестовати против о-
вог дела. Ако они не прого-
воре, Немци у Аустрији неће
моћи да буде и отворено ће
захтевати, да се народ као
што је чешки, који је одрата
све постигнуо, али може и из-
губити многе, искрено стави
на гледиште протврно годи-
тачким авантурама и да изба-
ца из своје средине људе, који
би могли бити узрок његове
несреће.

Тако пише »Наје Фраје
Пресе«, али Чеси не попу-
штају ни под коју цену, тим
пре што су данас у најтеж-
њој вези и сарадња са Југо-
словенцима.

Једна депутација чешке пар-
ламентарне уније састављена
од посланика Станека, Кло-
фача и Хабермана на бадњи
дан посетила је југословенски
клуб да му захвали срећну но-
ву годину.

Посланик Станек овом при-
ликом ословио је посланика
Корошеца. Изјавио је, како
су Јужни Словени и Чеси у-
видели, да су по раси браћа
и да су везани солидарношћу
и потребом да се заједнички
боре за своја света права.

У борби за ова права —
рекао је — ми ћемо и у бу-
дуће ићи напред као један чо-
век до коначне победе, а би-
ћемо и увек заједно кад бу-
демо уживали плодове извоје-
ване слободе.

Корошец је одговорио да
је Чешки и Југословенски на-
род видео али и преживео
врло тешке буре.

Данас су ова два народа
чврста и нераздржива стена,
коју се не може разбити.
1918 година још ће нас више
очеличити у борби за слобо-
ду, и нека би Бог дао, да бр-
зо сваке зора наше слободе.

ИЗ РУСИЈЕ

Лондон. — Говори се да
ће се Троцки вратити у
Брест Литовск. Међутим,
један телеграм из Шток-
холма тврди, да Руси пре-
дузимају хитне војне мере
за настављање рата.

Упутиће се једна прокла-
мација, којом ће се позва-
ти руска демократија, да
остави на страну све пар-
тијске несугласице и да
ступи у заједничку одбра-
ну идеала Револуције.

Лондон. — Немачки ма-
неври у Брест Литовску
створили су тешкоћа не
мачкој влади не само пре-
ма Русима, већ и према не-
мачком јавном мишљењу.
Немачка штампа показује
врло велико разочарење због
тока послова, док је неу-
спех у преговорима са за-
довољством примљен у
странкама милитаристич-
ким и пангерманистичким.

Има знакова о великим
сукобима између Килмана
и војних шефова. Немачки
листови већ наглашавају о

ставку маршала Луден-
дорфа.

Лондон. — Социјали-
стички лист »Форверц«
каже, да се неуспех у
преговорима са Руси-
јом спустио као црни
облак на наде немачког
народа и окривљује вла-
ду због овог очајања.

»Келнише Фолкс Цај-
тунг« износи грозничаво
стање политичке ситуације у
Немачкој и озбиљно опомиње што
се име Лудендорфа и
Хинденбурга употреб-
љује како у земљи тако
и у кулоарима парла-
мента, додајући, да ће
последнице тога бити вр-
ло тешког карактера.

»Није тајна ни за ко-
га, каже овај лист, да
су у Брест Литовску
избиле озбиљне несуг-
ласице између Килма-
на и Чернина, с једне
стране, и војних немач-
ких делегата с друге.«

Ситуација у Немач-
кој је крајње критична.
Побуна 25.000 немач-
ких војника на источ-
ном фронту још ће ве-
ћма бацити у очајање
немачки народ, кад о-
њој буде сазнао.

Берн. — У комисији
Рајхстага изјавио је
канцелар Хертлинг: »Ру-
ска влада је у току пре-
говора понова изјавила
жељу да се преговори
пренесу у неку неутрал-
ну варош. Сад је тај
предлог и званично у-
чињен. Ја вам морам
рећи, да би пренос пре-
говора у Штокхолм пре-
стављао многе тешкоће,
од којих је главна у
томе, што се делегати
Централних Сила уда-
љују од својих престо-
ница. Под таквим усло-
вима, ја сам издао на-
лог Килману, да одба-
ци овај предлог.

Из Петрограда нам је
саопштено да руска
влада не може да усво-
ји прве две тачке на-
ших предлога о начину
евакуације заузетих кра-
јева и о плебисциту.«

ЧИТУЉА

Душан Спасић, начелник
Министарства Народне При-
вреде у пензији, умро је у
Монтона (Француска) 4 де-
цембра 1917 године.

Како »Цетињске Новине«
јављају, у Љуботину је умро
Ђуро Дрепун, бивши црногор-
ски народни посланик.

САОПШТЕЊА

Мирко Бајић, пошта број
414, тражи Жаку Ј. Марко-
вића, матуранта, који је 1916
год. отишао са Корзике-Ба-
стија а за кога до данас ни-
шта не зна и Вукашина К.
Животића, техничара, који је
прошле године био на тех-
ничкој школи у Паризу, да
се јаве на горњу адресу или
ако ко што зна о њима, моли
се да извести на адресу М.
Бајић, пошта 414, а на изве-
штају свакоме је у напред за-
хвалан.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

У Шампањи су Фран-
цузи одбили један по-
кушај напада на један
њихов мањи положај.
Доста жива артиљериј-
ска борба на сектору
Авокур и Безонво. У
Вевру, у области север-
но од Сешпре, Францу-
зи су извршили један
препад већих размера,
који је потпуно успео.
Француска одељења про-
дрла су у немачке по-
ложаје на ширини око
1500 метара и разори-
ли им заклоне. По прет-
ходној наредби они су
се вратили са 150 зар-
обљеника, већим бро-
јем митраљеза и баца-
ча бомба.

У Високом Алзасу ак-
тивност обе артиљерије
северно од канала из-
међу Роне и Рајне.

Авијатика. — Прекрјуче су
француски авијатичари оборили
6 немачких апарата. Фран-
цуске ескадриле за бомбардо-
вање извршиле су више опе-

рација. Много пројектила ба-
чено је на фабрике анилина
у Лудвигсхафелу, на станицу
Фабург и Бризау, на авија-
тачарски терет у Нај Бриза-
ху и на фабрике у Ромбаху,
Мезијеру и Хагодангу.

У току децембра француски
су пилоти оборили 76 немач-
ких апарата, од којих су 23
пали у француске линије. 18
их је примећено, да се раз-
било о земљу на немачкој
страни а 35 их је пало у њи-
хове линије, по изгледу ра-
зорени. Французи су за то
исто време имали губитака:
3 апарата пала у француске
линије 9 оштећених, који су
се спустила у Француске ли-
није и 7 апарата, који су о-
борени у немачке линије.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Снег и рђаво време знатно
су смањили борбену актив-
ност. Има само нешто јаче
артиљеријске акције на источ-
ном сектору висоравни Азјаго
и у области Монте Томба,
Монфенда и Монтело. Север-
но од виси Лемерле наше па-
троле добиле су нешто зароб-
љеника.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

КРФ. — Амерички ми-
нистар иностраних де-
ла г. Лансинг одгово-
рио је на телеграм, ко-
јим му је г. Пашић че-
ститао нову годину, о-
вом депешом:

Ја бих најбоље одго-
ворио на ваше лепе
жеље кад би поновио
речи које је председник
Вилсон упутио нашем
државном поглавару.
Нека би идућа година
донела победу племе-
нитој ствари која ује-
дињује цео просвећени
свет у одбрани права
човечанства и самоу-
праве народа. Нека би
такође трајна безбед-
ност и повраћени мир
крунисали наше уједи-
њене напоре које чи-
нимо у намери да би
смо постигли срећу и
напредак за све народе.
(Пресбиро.)

ПАРИЗ. — У 1917. годи-
ни француски су пилоти
оборили 63 непријатељска
аероплана и оштетили 580.
У 1916 оборено је 417 а о-
штећено 195 аероплана.

ЖЕНЕВА. — Руски лист
»Народ« јавља да је на чело
сибирске владе дошао позна-
ти географски истраживач Па-
танов, коме је сад 63 године.

ЦИРИХ. — Бечки »Цајт-
« јавља да је продат и да је
прешао у туђу својину, као
и да је његов досадашњи ди-
ректор поднео оставку. Анер
изјављује, да се повлачи зато
што су »Цајт« купили капит-
алисти, која су за анексао-
нистичку политику.

ПЕТРОГРАД. — »Правда«
јавља да су народни комеса-
ри издали први број листа
»Да Факел« на немачком је-
зику. Листу је циљ да успо-
стави духовну везу између
руских револуционара и на-

ше браће немачких војника.
Лист је послат на фронт.

БЕРН. — Немачка
војничка странка је у-
спела да натура своје
мишљење Кајзеру. Кон-
зервативне и војничке
странке траже отворе-
но прекид преговора
са Русијом. Либерали
и социјалисте траже да
се преговори наставе у
некој неутралној ва-
роши.

ПЕТРОГРАД. — Због
прекида преговора из-
међу Русије и Немачке,
руски делегати су од-
ложили дискусију о пи-
тању о размени зароб-
љеника и о васпостав-
љању трговачких одно-
са. Немачка економска
комисија, спрема се да
се врати у Берлин.

МОСКВА. — Каледин
је понова изабран за
атамана. Козачки Се-
нат изабрао га је са
562 гласа од 638 деле-
гата.

КРФ. — У одговору
на честитку Г. Паши-
ћа о католичкој Новој
години, Белгиски мини-
стар спољних послова
завршио је: »Годи-
на 1918. биће, уверен
сам, година победе пра-
ва и ослобођења наших
двеју земаља, које су
тако гнусно и непра-
ведно потлачене.

МАЛИ ОГЛАСИ

Српско Трговачко Друштво
Улица Александра Великог
број 4, обавља све банкарске,
трговачке и транспортне по-
слове. Препоручује нашем све-
ту, да се користи услугама
ове новчане установе за све
своје послове. Врши на својој
благајни размену свих новча-
них монета по повољним днев-
ним курсевима. 4—10